

Ang: Vindkraftverk - Tillståndprocessen i Sverige

1. Förord

Denna handling har upprättats för att bland annat påvisa att Sverige medvetet bryter emot tvingande EG/EU-rättsakter samt redogöra för "The New Approach" ("den nya metodens") tvingande lagstiftningssystem, vars produktdirektiv och produktsäkerhetsregler inte, idag, alls beaktas vid tillståndsgivning av vindkraftverk i Sverige. I Sverige sker Miljöprövningsdelegationernas tillståndsbeslut endast med stöd av miljöbalkens (MB:s) 9:e kap. 6 och 8 §§.

Produkten vindkraftverksmaskinen, är en "av vinden varvtalsstyrd fläkt" som saknar fläkthus och som inte är en "anläggning" eller en "maskin som kan byggas in i en byggnad," utan en på marken fritt uppställd maskin. Produkten vindkraftverksmaskiner skall, för att få åtnjuta fri rörlighet inom EG:s inre marknad, uppfylla relevanta krav i EG:s produktsäkerhetsregler och EG:s produktdirektiv, dvs. de grundläggande (väsentliga) kraven med avseende på miljö, hälsa och säkerhet för person, egendom och husdjur, regleras av "The New Approach" lagstiftningens produktdirektiv och inte av vare sig MB eller PBL.

Harmonisering enligt "The New Approach" (den nya metoden) innebär anpassning av medlemsstaternas lagstiftning till EG/EU-regler. Harmoniseringen begränsas till de grundläggande (väsentliga) kraven.

2. Ett gemensamt europeiskt "The New Approach" lagstiftningssystem

"The New Approach" (den nya metoden) är en lagstiftningsteknik som betyder att direktivet anger grundläggande (väsentliga) skydds krav i allmänna ordalag, medan produktens tekniska egenskapskrav specificeras i harmoniserade standarder som tolkar de "nya metodens" produktdirektiv till tekniska regler, som stöd för lagstiftningen.

När Sverige skrev på EES-avtalet 1994 fanns det ett stort antal förordningar och direktiv färdiga som vi då skulle införa i vårt eget svenska regelverk. Bland dessa ingick bl.a.:

2.1 Maskindirektivet (MD) 89/392/EG, som är ett "New Approach" direktiv med fullständig harmoniserar med den svenska lagstiftningen genom arbetsmiljölagen AML 1997:1160, arbetsmiljöförordningen AMF 1997:1166 samt genom AFS 1993: 10 - Maskiner och andra tekniska anordningar (Omtryckt i AFS 1994:48). MD, som gäller fullt ut i Sverige från den 1 januari 1995, reglerar de grundläggande (väsentliga) kraven på maskinprodukten med avseende på miljö, hälsa och säkerhet för person, egendom och husdjur. MD anger och ställer också krav på hur maskinprodukter, skall tillverkas så att de grundläggande produktsäkerhetskraven mot konstruktionsfel, fabrikationsfel och instruktionsfel uppfylls, dvs. så att maskinprodukten får de hälso- och säkerhetsegenskaper som krävs med beaktande av dess fysiska uppställningsplats. För att intyga att en maskin eller säkerhetskomponent överensstämmer med bestämmelserna i "maskindirektivet" skall för varje tillverkad maskin eller säkerhetskomponent ha utfärdats en försäkran om överensstämmelse med de grundläggande (väsentliga) kraven. En maskin skall dessutom ha försetts med CE-märkning.

Vissa särskilt angivna maskiner eller tekniska anordningar är undantagna från reglerna i AFS 1994:48. OBS! Vindkraftverk är inte undantagen från reglerna i AFS 1994:48.

Av AFS 1994:48 framgår att man skall garantera maskiners säkerhet, dvs. dess förmåga att under hela sin livscykel garantera att ingen person, egendom eller husdjur kommer till skada

eller ohälsa.

Genom riskhantering, som riskinventering, riskanalys och riskbedömning skall tillverkaren systematiskt arbeta sig igenom alla de arbetsmoment som kan komma ifråga och därigenom se vilka hälso-, miljö och säkerhetsrisker, som kan tänkas finnas. Kan man finna riskkällor och sannolikheten för att en skada kan inträffa eller kan tänkas kunna inträffa samt vad som kan bli den värsta tänkbara följderna av skadan, görs en åtgärdsplan som beskriver de åtgärder som vidtagits för att eliminera de risker, som maskinen är förknippad med.

Arbetsmiljöverket ansvarar för att MD införlivas i vårt svenska regelsystem.

Arbetsmiljöverket har också ansvar för marknadskontroll av bl.a. maskiner som är CE-märkta enligt "maskindirektivet".

2.2 Lågspänningsdirektivet (LVD) 73/23/EEG är också ett "The New Approach" direktiv som harmoniserar med den svenska lagstiftningen genom ellagen SFS 1902:71 och SFS 1997:857, förordningen om elektrisk material SFS 1993:1068 samt genom ELSÄK-FS 1994:9. Ny LVD-direktiv (2006/95/EG) införd i Sverige från oktober 2008 genom ELSÄK-FS 2008:1. LVD gäller fullt ut i Sverige från den 1 januari 1997.

LVD ger enhetliga regler för elsäkerheten inom EU/EES och anger 11 säkerhetsmål som gäller för elutrustning för skydd mot skada på person, egendom.

Tillverkaren är underkastad följande förpliktelser för vilka han har ansvaret:

- Att konstruera och tillverka produkten i enlighet med de väsentliga skyddskrav som anges i direktivet,
- att följa de procedurer för certifiering av produktens överensstämmelse med de skyddskrav som anges i direktivet.

En viktig harmoniserad (presumtiv) B-standard, att beakta då det gäller säkerhet för både elprodukter och maskiner, är SS-EN 60204-1, Maskinsäkerhet - Maskiners elutrustning, med stöd av daterade och odaterade normativa referenser/hänvisningar. Denna standard har utarbetats under mandat som CEN och CENELEC erhållit från den Europeiska Kommissionen och från Efta, och täcker de väsentliga säkerhetskraven i följande EG-direktiv:

- Lågspänningsdirektivet (2006/95/EG)
- Maskindirektivet (89/392/EG, 98/37/EG)

SS-EN 60204-1 anger ett stort antal allmänna fordringar som kan eller inte kan vara tillämpliga på den elektriska utrustningen hos en viss maskin. En enkel hänvisning till hela SS-EN 60204-1 är därför inte tillräcklig.

För att täcka alla fordringarna i SS-EN 60204-1 måste ett val göras. En leverantör av sådana maskiner för vilka det inte finns någon produktfamiljestandard eller produktstandard bör använda denna standard:

- a) genom hänvisning; och
- b) genom val av de mest lämpade alternativen bland de fordringar som ingår i de tillämpliga avsnitten; och
- c) genom erforderlig modifiering av vissa avsnitt, i de fall de särskilda fordringarna på maskinens utrustning i tillräcklig omfattning täcks av andra tillämpliga standarder, förutsatt att de valda alternativen och de gjorda modifieringarna inte ogynnsamt påverkar

den skyddsnivå som enligt riskbedömningen erfordras för maskinen ifråga.

När de tre principerna a), b) och c) ovan tillämpas, rekommenderas att:

- hänvisning görs till de tillämpliga avsnitten i denna standard
  - 1) som uppfylls,
  - 2) som har ändrats eller utökats med avseende på fordringarna på den särskilda maskinen eller utrustningen; och i samtliga fall erfordras expertis som kan:
    - göra den nödvändiga riskbedömningen av maskinen,
    - läsa och förstå samtliga fordringar i SS-EN 60204-1, med stöd av normativa daterade och odaterade referenser/hänvisningar,
    - välja de tillämpliga fordringarna ur SS-EN 60204-1 i de fall alternativ ges,
    - identifiera alternativ eller ytterligare särskilda fordringar som avviker från eller inte inkluderas i fordringarna i SS-EN 60204-1 och som bestäms av maskinen och dess användning och
    - ange just dessa särskilda fordringar.

Elsäkerhetsverket ansvarar för att LVD införlivas i vårt svenska regelsystem. Elsäkerhetsverket har också ansvar för marknadskontroll.

2.3 EMC-direktivet 89/336/EEG (direktivet för elektromagnetisk kompatibilitet) är också ett "The New Approach" direktiv som harmoniserar med den svenska lagstiftningen genom lag SFS 1992:1512, förordningen om material SFS 1993:1067, :1329 samt genom ELSÄK-FS 1994:9. Ny EMC-föreskrift i Sverige från oktober 2007 är ELSÄK-FS 2007:1. EMC-direktivet gäller fullt ut i Sverige från den 1 januari 1996.

EMC-direktivet gäller alla apparater oavsett spänning, som kan ge upphov till elektromagnetiska störningar eller vars funktion kan påverkas av sådana störningar och kan förorsaka att riskfyllda situationer uppstår för maskinen. Med apparat avses alla elektriska och elektroniska apparater liksom utrustning, system och installationer som innehåller elektriska och elektroniska komponenter. Med installation menas, att flera kombinerade apparater eller flera kombinerade apparater eller flera system sätts samman på en bestämd plats.

Bindande EMC-krav kan uppfyllas med stöd av harmoniserade generiska (generella) standarder, produktstandarder, basstandarder och installationsstandarder.

För att bedöma överensstämmelse med EMC-direktivet erfordras teknikexpertis som kan läsa och förstå samtliga fordringar i relevanta harmoniserade standarder och göra den nödvändiga riskbedömningen, för att förhindra att farliga situationer uppkommer.

Elsäkerhetsverket ansvarar för att EMC-direktivet införlivas i vårt svenska regelsystem. Elsäkerhetsverket har också ansvar för marknadskontroll.

2.4 Krav på riskhantering enligt "The New Approach" (den nya metodens) lagstiftningen. När det gäller nya maskiner så anges i MD, att tillverkaren är skyldig att bedöma riskerna och identifiera de som är aktuella i den aktuella maskinen. Dokumentation skall bl.a. ange en beskrivning över den-de metoder som tillämpats för att undanröja riskerna.

Säkerhetsrelaterade delar som upprätthåller skyddsfunktion, skall konstrueras och tillverkas så att principerna i den harmoniserade standarden SS-EN 14121-1:2007, Maskinsäkerhet -

Riskbedömning - Del 1: Principer ISO (ISO 14121), beaktas i sin helhet:

- Under all avsedd användning och förutsebar felanvändning med beaktande av bl.a. uppställningsplatsens klimatförhållanden.
- När fel uppstår.
- När förutsebara mänskliga misstag görs under avsedd användning av maskinen i sin helhet.

I denna del av ISO 14121 fastställs allmänna principer som är avsedda att användas för att uppfylla de riskreduceringsmål som fastställs i ISO 12100-1:2003, avsnitt 5. Dessa principer för riskbedömning sammanför kunskaper om och erfarenhet av konstruktion, användning, incidenter, olyckor och skada som beror på maskinen, för att bedöma den risk som uppträder under de relevanta faserna i en maskins livscykel. I denna del av ISO 14121 ges vägledning om den information som krävs för att möjliggöra den riskbedömning som ska utföras. Metoder för identifiering av risker samt bedömning och utvärdering av risker beskrivs. Här ges även vägledning om hur man fattar beslut när det gäller maskinsäkerhet och om vilken typ av dokumentation som krävs för att verifiera den riskbedömning som utförs. Notera att denna del av ISO 14121 inte är tillämplig på de risker som husdjur, egendom eller miljön kan utsättas för.

Vid riskbedömning skall hänsyn tas till den allvarligaste skada eller ohälsa som kan antas inträffa vid varje identifierad risk, även om sannolikheten är liten för att skada eller ohälsa skall inträffa.

OBS! Det är viktigt att konstatera att det i SOU 1999:75 uppges att: " det finns rapporter om att blad/bladdelar lossnat och isbitar har slungats iväg från vindkraftverk på mer än 300 m avstånd," dvs. vindkraftverk är mycket farliga maskiner, som kan tänkas utsätta person, egendom och husdjur för fysisk skada, om inte den av tillverkaren, genom riskhantering enligt The New Approach lagstiftningens regler, redovisade riskområdet är inhägnat, så att vare sig obehöriga människor eller husdjur kan komma innanför detta området.

Notera! Det kan konstateras med stöd av innehållet i detta dokument, att Sverige som medlemsstat i EU, idag, inte lever upp till sin skyldighet att vidtaga alla erforderliga åtgärder för att förbjuda eller hindra att maskiner, som byggs och används för avsedda syften riskerar att hota säkerheten för enskilda personer, egendom och husdjur, då inte bestämmelserna/kraven i "The New Approach" lagstiftningen för maskiner, alls beaktas i den svenska tillståndsprocess, där prövning endast sker mot PBL och MB.

2.5 Produktsäkerhet

Produktsäkerhet är, att tillförsäkra att en produkt inte orsakar skada eller ohälsa genom produktsäkerhetslagen (SFS 1988:1604), som infört produktsäkerhetsdirektivet (92/59/EEG) i den svenska lagstiftningen.

Produktionsutrustning, kapitalvaror och andra produkter som uteslutande används i näringsverksamhet omfattas inte av direktiv (92/59/EEG).

Skyddsutrustning och/eller varningsskyltar frikänner inte från ansvar om en högre säkerhetsnivå är möjlig.

Felsäkerhet är att fel inte orsakar allvarliga konsekvenser och kan bland annat tillförsäkras genom:

- Att farliga situationer ej får uppstå,
- att begränsande funktioner upprätthålls av den felande delen eller av någon annan del,

- att felet eller avbrottet måste vara identifierbart,
- att konsekvensen av en felande del skall vara bestämbar.

Säkerhets-/skyddsområden som bland annat bör beaktas är:

- Komponenttillförlitlighet,
- funktionstillförlitlighet,
- användningssäkerhet,
- användarsäkerhet,
- säkerhet för tredje person,
- arbetsmiljösäkerhet,
- klimatpåverkan,
- miljösäkerhet.

Tillverkaren är skyldig att bedöma riskerna för att identifiera alla de som är aktuella för hans produkt. Han skall sedan konstruera och tillverka produkten med hänsyn till den bedömningen.

Ett nytt direktiv (2001/95/EG) om allmän produktsäkerhet har antagits. Denna skall vara genomförd i medlemsstaterna senast den 15 januari 2004, varefter det gamla direktivet (92/59/EEG) upphör att gälla. Det nya direktivet innehåller tydligare gränsdragningar mot andra regelverk på området. Exempel på nyheter är t.ex.:

- Att produkter som levereras eller görs tillgängliga för konsumenter i samband med tjänster omfattas av direktivet,
- anvisningar för hur europeiska standarder skall utarbetas.

Detta direktiv påverkar inte skadelidandes rättigheter i den mening som avses i rådets produktansvarsdirektiv (85/374/EEG).

2.6 Produktansvar

EG:s produktiv direktiv är tvingande rättsföreskrifter, som täcker en mängd produktområden. Gemensamt för direktiven är att de innehåller krav på CE-märkning av produkter som marknadsförs inom EG (EES och EU).

Utmärkande för "The New Approach" (den nya metodens) produktiv direktiv:

- Gemensamma grundläggande och övergripande hälso- och säkerhetskrav som har lagts fast i direktiven.

Direktiven tolkas till tekniska regler i harmoniserade (=godkända av EU-kommissionen) Europa- (EN/HD) standarder. Genom de detaljtillämpningar som t.ex. tillverkande företag, konstruktörer och projektörer behöver känna till för att kunna uppfylla de grundläggande och övergripande säkerhetskraven.

Alla produktiv direktiv påverkas av produktansvaret, från tillverkare till konsument, genom produktansvarslagen (PAL) (SFS 1992:18, ändrad genom SFS 1992:1137), som infört EG-direktivet (85/374/EEG).

Produktansvar uppkommer när en produkt med bristande säkerhet orsakat person- eller sakskada.

En säkerhetsbrist föreligger enligt produktansvarslagen om en produkt har lägre säkerhet än förväntat, men hänsyn till:

- Tillverkarens förutsättningar beträffande produktens användning.
- Användarens skapade förutsättningar genom marknadsföring.
- Formuleringar i bruksanvisningar.
- Förutsättningar vid tidpunkten för produktens lansering.
- Även andra bedömningar kan bli aktuella.

Följande typer av felaktigheter kan förekomma:

- Konstruktionsfel - felaktighet i produktens konstruktion, som medför att felet finns hos samtliga produkter med denna konstruktion.
- Tillverkningsfel - fel som uppstår under produktens tillverkning.
- Instruktionsfel - fel som uppstår p.g.a. utebliven, felaktig eller vilseledande instruktion, som medför felaktigt handhavande av produkten.
- Utvecklingsfel - fel som inte kunde förutses när produkten konstruerades.
- Systemfel - skador som uppstår vid användandet av produkten, men som är accepterad och känd av såväl tillverkare som användare, t.ex. biverkningar av medicin, tobak och alkohol.

Produktansvarslagen omfattar konstruktions-, tillverknings- och instruktionsfel. Den svenska produktansvarslagen innefattar inte utvecklingsfel. I vissa EU-länder infattas även utvecklingsfel. Produktansvarslagen kan aldrig åberopas vid systemfel.

Produktansvar är först och främst ett ansvar som gäller tillverkaren (tillverkaren kan även vara användaren) av produkten. Dock kan även andra omfattas av tillverkaransvaret t.ex.:

- Underleverantörer av såväl komponenter som råvaror.
- Näringsidkare som befattar sig med produkten.
- Importören.

Produktansvaret för en produkt som tillverkas inom EES/EU-området bärs av tillverkaren. Produktansvaret för en produkt som tillverkas utanför EES/EU-området bärs av importören. Ovanstående grupper har här ett solidariskt ansvar.

Om en produkt är behäftad med säkerhetsbrist är tillverkaren den produktansvarige som ansvarar för eventuella skador, oavsett om vårdslöshet föreligger eller ej. Ansvaret gäller endast skador som orsakas av säkerhetsbristen.

Skadestånd kan utkrävas om person- eller sakskada uppstår p.g.a. produktens bristande säkerhet.

Den som kräver ersättning p.g.a. skada orsakad av säkerhetsbrist skall visa att:

- Person- eller sakskada har uppstått,
- Produkten är behäftad med en säkerhetsbrist,
- Orsaken till skadan är säkerhetsbristen.

Lagen tar inte hänsyn till själva produkten.

Fri från skadeståndsansvar är den som kan:

- Visa att frisläppandet på marknaden inte har yrkesmässig karaktär,
- göra troligt att produkten inte var behäftad med säkerhetsbrist när den tillverkades,

- visa att tvingande föreskrifters krav uppfylls av produkten,
- visa att skadan är klassad som utvecklingskada.

Produktansvaret gäller tio (10) år efter det att produkten som orsakat skadan släpps ut på marknaden. Tio (10) års regeln gäller endast det skadegörande exemplaret.

En preskriptionstid på tre (3) år gäller och börjar löpa när nedanstående tre (3) villkor är uppfyllda:

- Skadestånd skall krävas inom tre (3) år efter att skadan inträffat,
- den drabbade har eller borde ha kunskap om produktens säkerhetsbrist,
- den drabbade har eller borde ha vetskap om vem den ansvarige är.
- ovanstående kan ändock inte reducera preskriptionstiden till mindre än tio (10) år.

I en kedja av ansvariga räknas preskriptionstiden från den dag då det skadegörande exemplaret lämnade denne. Det innebär att preskriptionstiden infaller vid olika tidpunkter för samma skada, beroende på mot vem i kedjan skadeståndet riktats mot.

Avtalsvillkor som inskränker ansvaret enligt PAL är utan verkan. Detta innebär att PAL är tvingande till den ersättningsberättigades förmån.

Den skadelidande får alltid åberopa ett avtalsvillkor som är förmånligare för honom än motsvarande lagbestämmelse. Lagen utgör alltså ett minimiskydd för den skadelidande i förhållande till den produktansvarige.

Utöver det skadeståndsansvar som tillverkare/importörer kan drabbas av genom produktansvarslagstiftningen, kan den som har ansvar för arbetsmiljön bli straffansvarig enligt tillämpliga straffrättsliga regler vid olycka. De straffrättsliga lagarna som är tillämpliga är arbetsmiljölagen, arbetsmiljöförordningen och brottsbalken.

Arbetsgivaren har ansvaret för arbetsmiljön. Med arbetsgivare avses efter omständigheterna en enskild person, ett bolag, en förvaltning etc. Ansvaret för arbetsmiljön, som alltså är ett straffansvar, är alltid ett personligt ansvar.

Det straffrättsliga ansvaret inom den privata sektorn åvilar företagsledningen. Då verkställande direktören svarar för den löpande förvaltningen är det också vanligen VD:n som är ansvarig och sällan övriga styrelseledamöter.

NOTERA! Att av ovanstående framgår att tillverkaren har ett långtgående ansvar för skador som orsakas av att hans produkt inte är så säker som det finns skäl att förvänta/förutsätta, men hur kan strikt skadeståndsskyldighet råda enligt svensk produktansvarslag och den svenska miljöbalken, då den som tillhandahållit maskinprodukten inte kan anklagas "vare sig" för vårdslöshet "eller" uppsåt, då maskinprodukten godtagits av tillståndsgivande myndigheter, utan att tillverkaren som skall sätta produkten vindkraftsverksmaskinen på marknaden behöver redovisa, att vindkraftsverksmaskinen uppfyller alla de grundläggande (väsentliga) kraven för miljö, hälsa och säkerhet för person, egendom och i förekommande fall husdjur?

Beakta dessutom att tillverkaren redovisar i MKB:n, t.ex. att vid drift kan händelser inträffa som innebär risk för t.ex. förbipasserande eller servicepersonal:

- Rörliga komponenter, t.ex hela eller delar av blad, skruvar, etc. kastas iväg från vindkraftverket
- Vindkraftverket faller p.g.a. fel i struktur eller komponenter
- Skadliga ämnen som finns i vindkraftverket, sprids till omgivningen

- Brand

Kommentar: För att uppfylla MD:s grundläggande (väsentliga) krav på säkerhet, måste vindkraftverkets riskområde inhägnas och blir därmed inte tillgänglig för vare sig jakt, svamp-/bärplockning eller andra fritidsaktiviteter.

OBS! Tillverkaren behöver, enligt nuvarande tillståndsprocess, inte ens lämna något riktvärde för skydds-/säkerhetsavstånd, då myndigheten inte kräver detta i samband med planförfarandet.

ATT BEAKTA! Av ovanstående kan klart utläsas, att om tillstånd beviljas för uppförande och drift av vindkraftsverk, enligt det nuvarande svenska tillstånds-förfarandet, kan den/de som drabbas knappast erhålla någon ersättning av tillverkaren/brukaren, för vare sig inträffade fysiska skador på person eller sakskada på egendom eller för andra hälsorelaterade skador, vilket bl.a. kommer att leda till stor ekonomisk skada för den/de drabbade, då det alltså är välkänt för de tillståndsgivande myndigheterna, att bl.a. blad/bladdelar och isbitar kan lossna och slungats iväg från vindkraftverk.

3. Miljöbalken (MB)

MB är den sammanhållande lagstiftningen inom miljöområdet, som även sträcker sig utanför själva balkens räckvidd. Begreppet "miljö" har ingen enhetlig och tydlig definition, det är vitt och omfattar inte bara de klassiska föreningssituationerna utan även hushållningsfrågor och naturskydd. "Miljö"-begreppet innehåller många olika miljöaspekter, bl.a. hushållning med energi, bevarande av naturvärden och hälsoskydd.

Rådets direktiv 85/337/EEG om miljökonsekvensbeskrivning (MKB) ändrades år 1997 genom ett nytt direktiv, MKB-direktivet 97/11/EG. MKB-direktivet är ett s.k. "Minimidirektiv," som anger den lägsta skydds-nivå som måste uppfyllas, högre krav kan inom ramen för "Romfördraget" beslutas av varje medlemsstat. Sverige implementerade detta direktiv genom lag SFS 1988:808 om införlivande av miljöbalken, förordning 1988:808 upphävd genom SFS 1991:960 samt förordningen om miljökonsekvensbeskrivningar 1998:905.

Huvudfunktionen i direktivet är att föreningar skall förhindras vid källan och att miljöeffekter av mänskliga aktiviteter ska utredas så tidigt som möjligt. Balkens MKB-instrument är utförligt reglerat med avseende på innehåll och förfarande medan plan- och bygglagen (PBL) inte har några sådana fasta regler. PBL:s förarbeten säger att MKB skall så långt som möjligt fylla samma funktion som balkens, men innehållskraven skall anpassas till planens syfte och detaljeringsgrad (Prop. 1997/98:90 s. 166f). Dock anges inte hur förfarandet skall genomföras om MKB skall ingå i planförfarandet som beslutsunderlag och möjligheterna för berörda att åtminstone påtala brister i den, är möjligt under själva planförfarandet, däremot omfattas bara detaljplanen av MKB-reglerna.

OBS! MB med stöd av MKB behandlar inte alls de väsentliga kraven med avseende på hälsa och säkerhet för person, egendom och husdjur, som krävs enligt "The New Approach" MD.

4. Plan- och bygglagen (PBL)

Den 1 juli 1987 trädde plan- och bygglagen (PBL) ikraft och sedan dess har den varit den centrala lagstiftningen inom plan- och markområdet. Lagstiftningens huvudfunktion är att reglera kommunal fysisk planering och kontroll av bebyggelse. PBL bygger på de grundläggande principerna att främja god och långsiktigt hållbar livsmiljö för människor i dagens samhälle och för kommande generationer och att både allmänna och enskilda intressen skall beaktas vid prövning enligt PBL.

PBL:s hänsynsregler skiljer sig från dem som återfinns i MB:s andra kapitel, dvs. PBL har inget renodlat miljösyfte, men det finns några direkta kopplingar till MB. En av dem anges i PBL 2:1, andra stycket, regeln uttrycker att MB:s tredje och fjärde kapitel ska tillämpas vid planläggning, bygglov och förhandsbesked. Regeln anger även ett konstaterande, att MB 5:3 statuerar, att vid planering och planläggning skall miljö kvalitetsnormer iakttagas. En åtskilligt tydligare koppling till (MKN) är den klara regeln PBL 2:2, första stycket, som säger att planläggning inte får medverka till att MKN överträds och PBL 2:2, andra stycket vidgar första stycket till att även omfatta bygg- och marklov. Det finns även hänsynsregler i PBL:s tredje kapitel och de reglerar främst placering och utformning av byggnader men omfattar även anläggningar som kräver bygglov.

Notera: Som framgått ovan är vindkraftverk ingen "anläggning", eller "byggprodukt" enligt EG:s byggproduktdirektiv (CPD, 89/106/EEG) införlivad med svensk lagstiftning genom BFS 1999:17 med stöd av 38 § förordningen 1994:1215, utan en helt fristående på marken uppställd maskinprodukt, som bl.a. skall uppfylla de grundläggande (väsentliga) kraven enligt (MD) AFS 1994:48.

Kommentarer till MB och PBL

Som framgår ovan, omfattar inte reglerna i MB och PBL de grundläggande (väsentliga) kraven på miljö, hälsa och säkerhet för person, egendom och husdjur, enligt "The New Approach" lagstiftningen.

Då reglerna i MB och PBL inte är tillämpbara på en "maskins" grundläggande (väsentliga) krav, enligt "The New Approach" lagstiftningens MD, kan reglerna enligt MB och PBL inte få utgöra hela grunden i tillståndsprocessen för vindkraftverk och **till dess att den svenska lagstiftningen harmoniserar med relevanta tvingande EG-rättsakter måste tillståndsgivningen för uppförande och drift av vindkraftsverk upphöra.**

Då tillståndsprocessen för att uppföra vindkraftverk, idag, endast grundas på PBL och MB innebär detta också att den som överklagar t.ex. ett erhållet tillstånd/bygglov med stöd av "The New Approach" lagstiftningens MD, LVD och/eller EMC-direktiv får inte en saklighetsprövning i svenska överklagande och överprövande instanser, då den svenska lagstiftningen i detta fall åsidosatt tvingande EG-rättsakter, framför nationella regler. Genom detta garanteras inte heller rättssäkerheten för den som t.ex. överklagar ett erhållet bygglov/tillstånd för uppförande och drift av vindkraftverksmaskiner i Sverige.

Bureå 2008-12-23

Med vänlig hälsning

Claes-Erik Simonsbacka